

PEST, 1. félv.

2. szám.

Január 14. 1869.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévvel forint 31. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egyszeri. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-fél-évtelért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, a Szent-István-Társulat igazgatóságához kérjük intéztetni, évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatik.

Képek a kereszténység multjából.

A rómaiakkal való háború kitörése.

(Vége.)

Agrippa király ez alatt megérkezett utjából Alexandriába s nagy részvéttel szemlélé a nép szorongatásait; mint Syria helytartójához, úgy hozzá is igazságért kiáltott az Flórus ellen s követelte, hogy panaszaik követség útján Rómába terjesztessenek. — Vajmi jól tudta Agrippa, mily veszélyes Nérónál bepanaszolni egy helytartót, kit Poppea Sabina pártfogol; tudta, mily komoly dolog leend maga, az ország, trónja és személyére nézve a Róma elleni háború, s épen azért felhasználta minden eszközt a nép megnyugtatására s annak kivételére, hogy ez, a Rómának tartozó évi adót megfizesse, s mindaddig Flórusnak alávesse magát, míg a császár más helytartót nem küldend.

És mert a nép vénei és előkelői, kiket a háború terhei valamint a rómaiak haragja és boszúja leginkább érthetett volna, Agrippa nézeteivel egyetértettek, és a népet nyugalom- és békére intették, belenyugodott az, hogy a császár minden megbántásától tartózkodják, a hátralevő adót megfizesse, s amaz összekötő folyosót, melyet a védelem napján lerombolt, helyreállítsa. De arra, hogy Flórusnak alávesse magát, nem volt bírható, s mert Agrippa ezt követelé, őt gúnyszavakkal illeté, s kövekkel hajgálta; ki megsértve és elszomorodva kivonult a városból.

A nép egy része harczias szellemű volt, hogy a nagyravágyás, uralom és birvágy szenvedélyeit kielégítse; inkább saját érdekében, mint a köz-szükség megszüntetésére azon volt, hogy felbontsa a Rómávali békét, s erre felhasználta minden eszközt.

Mig egyik csoport a holt tenger mellett levő Matada sziklavárat megrohanta és elfoglalván, a római őrseget legyilkolá, fővezetőjük Eleazer, egy vakmerő ifju ember a jeruzsálemi templom-ország századosa kijelenté, hogy semmi adományt és áldozatot senkitől mástól elfogadni nem szabad, csak zsidótól; ez által a császár, valamint a rómaiak a császárérti áldozatai

templomból kizárattak. Hiába szegültek ellene ez ujításnak a főpapok s a népek vénei és legtekintélyesebbjei; hiába hozák fel, hogy onnan a messze multtól uralkodók, perzsák, egyiptomiak, syriaiak és rómaiak áldozának és hogy istentelenség a törvényes császárért nem akarni áldozni; hasztalan szavazott velök a béke pártja, a közelégtelenség s nagy mozgalmak perzeiben, midőn a törvényesség helyett az erőszak uralg, könnyebb a legnagyobb képtelenséget is érvényre juttatni, csak a fennállót rombolja le, mint ezt fentartani, még ha minden jog és igazság is ennek pártján volna. Eleazar indítványa elfogadtatott, s pártja nem csak Flórus, hanem maga Róma ellen is ellenséges állást foglalt el.

A főpapok pártja követeket küldött Agrippa- és Florushoz, azon kérelemmel, hogy sereget küldjön, mely a fenyegető lázadást lecsillapítsa. Azonban Florus el volt határozva azt csirájában el nem fojtani, hanem lehető nagyra növekedését engedni, s nem adott választ.

Agrippa három ezer embert küldött. A főpapok s a józan békeszerető párt örömmel fogadák, s a felső városba Sion hegyére helyezék el őket, míg a templom s az alsó város a lázadók kezében voltak. Naponkint voltak összeütközések és sok halott mindkét részről, de egyiknek sem sikerült a másikat állásából kiszorítani, s ez így tartott egy egész hétig.

Ünnep lön. Az áldozat-oltáron szakadatlanul égett a tűz, melyet azért öröknek híttanak. Sok fát igénylett ez, s e fát határozott napon, nagyszerű vallásos ünnepélyességgel kellett a templomba szállítani. A lázadók azonban nem akarák az ünnepélyt megengedni, nehogy elleneik átlépjék a templom küszöbét; s minthogy közben ama gyilkos bandákkal, kik sicariusoknak nevezettek, erősödtek, bősziült kirohanást tettek; a város felső részéből kiűzték Agrippa seregeit azt bevettek, Agrippa palotáit fölégették, ugyszintén a főpap

lakát és a városházát a levéltárral, mi által minden adóssági könyvek és okmányok megsemmisültek, s a birtokos polgárok megfosztattak igazaiktól, hogy követeléseiket, valamint birtokukat kimutathassák. A népsöpredéke e győzelmen lelkesülve nagy számmal csatlakozott a lázadókhöz, a jogot tisztelők s békét szeretők bánata mindinkább növekedék.

Ugyane napon iszonyu esapás érte a zsidó népet. Cesarea syrus lakossága, mely hosszabb idő óta harag és irigységgel szemlélté a zsidókat városukban — 20 ezeret gyilkolt le közülök, s azokat, kik a vérfürdő elől menekültek, Flórus lánczokba vereté, s a hajógyárakban nyilvános közmunkára kárhóztatá. — A zsidók boszút álltak e méészárlásért, s Gaza, Askalon, Ptolemais s egyéb városokban legyilkolták a syrus lakosokat. De Alexandriában is 50 ezer, Damaskusban 10, Scythopolisban 13 ezer gyilkoltatott le közülök, s most már Cestius Gallus is megindult Antiochiából válogatott sereg élén Jeruzsálem ellen. Agrippa követé őt, igaz hogy hadsereggel, de azon reményben, hogy békét eszközönd; Cestius Palaestinát tűz- és fegyverrel pusztitá, s a sátoros-ünnep alatt Jeruzsálem alatt ütött táborn. — A lázadók a nép egy részét annyira el tudták kábitani, hogy az megfélemedkezve a nagy ünnep-és vallásos kötelemekről, dühösen megtámadá a római sereget s visszanyomta azt. A templom ostromát, melyet Cestius elrendelt, oly csekély siker koronázta, hogy habár a lázadók remegték, a békeszeretők pedig örvendezének, azt rögtön abba hagyá, s visszavonulásánál tetemes veszteséget szenvedett.

Történt ez a 66-ik évi november 8-án.

A Róma elleni nyiltháboru ezennel meg volt kezdve.

Mint rongált hajóból, mely inkább és inkább alá súlyod, sokan a legtekintélyesebb zsidók közül elfutottak Jeruzsálemből és Cestiushoz mentek. A császár volt törvényes uralkodójok, s helytartójánál biztosabban voltak, mint saját, a Róma-ellenes lázadók által zsarnokilag győtrött hazájokban.

A keresztények is kiköltözének, megemlékezvén az Ur szavaira: „Mídon látjátok a pusztulás utálatosságát, melyet megjövendőlt Dániel proféta, állani a szent helyen, akkor, kik Judeában vannak, fussanak a hegyekre, és a ki a hajazaton van, le ne szálljon valamit elvinni a házából, és ki a mezőn van, vissza ne térjen elvinni köntösét, mert nagy szorongatás leszen akkor.“ (Máté 25. 15—21.).

Pellába vonultak, mely a Jordánon tuli Perea nevű tartománynak Agrippa uraló városa volt, s béke és nyugalomban háborítlanul éltek ott, ezen iszonyu gyilkos harc egész tartama alatt.

E vad lázadókon kívül, kik magukat buzgólkodóknak (zelotáknak) nevezék, hogy magukat a szentély és haza szerelmétől lángolóknak tüntessék föl, habár lelkökben a legvadabb, legdurvább szenvedély uralgott, még egy más felekezet is alakult Ananus főpap vezérlete alatt, mely a rómaiaknak ellensége volt ugyan, de nem a rendnek és törvényeknek. Azt hívé, hogy képes lesz lerázni a római igát, egyszersmind a zelotákat is féken tartani; — Cestius megveretése után megragadta a nyilvános ügyek vezetését, folytatta a hadi műveleteket a város megerősítésére, s a többi tartományokba

is hadvezéreket küldött; Galileába a híres Josephust, ki e harc történetét meg is irta.

Nero, a császár visszatetszéssel hallá a zsidó nemzet ezen erőszakos föllázadását, s legkitünőbb vezérét Vespasiánt küldé Palesztinába, hogy azt meghódítsa.

Ez idő alatt keletkezett a császári főváros közepén, egy esendes, szilárd, fegyelmezett ország, azon odaadás és biztonság édes érzetével, mely a Megváltó eme szavából merített erőt: „A pokol kapui nem fognak győzedelmeskedni azon.“ Az apostol-fejedelem vértanúi halállal mult ki, de Linus a szentéletű apostoli tanítvány utóda lön Róma püspöki székén. Rendkívüli férfiúnak kellett lennie, ki méltónak találtatott, hogy annak helyét foglalja el, kit maga az Ur helytartója- és utódaul nevezett. Első lépésével feltartóztatlanul haladt az egyház világhódító útján, a felséges rend minden elemei rendelkezésére álltak, s a népek és fejedelmek bukása, vagy emelkedésétől függetlenné tevék azt.

A történetíró Josephus, a jeruzsálemi nagy tanács által, Galilea tartomány parancsnokává neveztetett. Ez ellen intézte Vespasián első támadását, midőn Palesztinába érkezék, s Josapat sziklavárat ostromolta, melyet Josephus kitünő erély- s hősiességgel védelmezett. Miután az ostromlás minden iszonyait kiállotta, árulás által jutott Vespasián kezébe, ki a várost feldulatá, a várat lerombolá, s lakóit meggyilkoltatá. — A zsidók Josapatban 40 ezer emberéletet vesztek. Josephus elfogatott s Vespasiántól kegyelmet nyert, s háladatosságból, mivel Vespasián a Flaviusok nemzetségéből származott, a kor szokása szerint nevéhez a Flavius nevet esatolta; folytonosan a római táborban maradt, hogy mennyire lehetséges, békés érzelmek előidézője legyen honfitársai- és a rómaiak között, ez által szemtanuja lett a gyilkos pusztító háborunak, mely évekig tartott, s melynek megírta történetét.

A rómaiak Galileát meghóditák, s az utolsó vár Giskala Titusnak hódolt. — János nevű parancsnoka elébb Jeruzsálemben menekült s Ananus főpap híveinek élére állt, hogy a buzgólkodók felekezetét, kik a templom birtokában voltak — megsemmisítse. Nyílt harc keletkezett mindkét fél között, s a buzgólkodók elvesztvén a templom első udvarát, segélyül hívák az idumeusok vad kegyetlen csoportját s iszonyu vérfürdőt idézének elő Jeruzsálemben, melyben maga Ananus főpap is elveszett. Az ürügy, mely alatt 12 ezer legelőkelőbb izraelita gyilkoltatott meg, az volt, hogy a várost a rómaiak kezére akarták játszani, ellenségei a népnek és hazának; ugyanazon ürügy, melyet minden lázító ajkain hord, hogy zsarnok rendszabályainak a gyászos kényszerűség színezetét adja, hogy a gyávákat megfélemlítse, a könnyen hívőket elámitsa, az eszeveszetteket megnyerhesse.

Az idumeusok megunva e hasztalan kegyetlenkedéseket, újból elvonultak, de a zeloták folytatók. — Ki életét meg akará tartani, tőlök volt kénytelen megvásárolni azt, ki ezt tenni nem tudá, vagy nem akará, a legiszonyubb kínzások között meggyilkoltatott. — A holtakat megsiratni, vagy eltemetni tilos volt. Ki lélektelen testekre egy maroknyi földet, vagy egyetlen panaszhangot is mondani merészelt: kinos sorsukban osztozott. Számosan a lakosokból Vespasián- és Titus-

hoz menekültek, de az is életveszéllyel járt; a zeloták a város kapuit és falait éber figyelemmel őrizték, s minden menekvőt, ha azt elfoghaták, mint árulót, irgalom nélkül meggyilkolák. A rémuralom még iszonyubb lón, midőn a zeloták két töredékre szakadtak, melyek egyike hű maradt Eleazarhoz, a másik Giscalai Jánoshoz ragaszkodék. Rablás, gyilkolás, fosztogatás és tolvajlásban vetekedett mindkét párt. A sicariusok Masada váracsot erőddé alkották, s innen pusztíták az országot, mint a zeloták a várost. — Vespasián nyugodtan szemlélté ez iszonyatosságokat. E pártoskodások voltak az ő legjobb frigyesei, hogy Judeát és Jeruzsálemet meghódítsa.

Vespasián császár lett; Neró megfosztatott trónjától; s az egykor oly kegyetlen, most remegve nyö-

szörögve, sorsát siratva, egy rabszolga segélyével meggyilkolta magát. Egy év leforgása alatt Galba és Otho követék őt a trónon és halálban. Míg a hadsereg Germánia térein Vitelliust választá, Titus a keleten harczoló legiók által atyját Vespasiánt választatá, ki akkor Cesareában tartózkodott. — Azonnal Olaszhonba ment, a 69-dik évben, Vitelliust — az ellen-császárt — már meggyilkolva találá. Tíz évig uralkodott, s természetes halállal hunyt el.

Judeában a háborút Vespasián helyett Titus folytatá; négy legióval (V. X. XII. és XV-kel), s Agrippa valamint a szomszéd fejedelmek segéd-esapataikkal, kevésel a husvét ünnepei előtt, a 70-dik évben Cesareából Jeruzsálem ellen indult, s egy negyed mérföldnyire a várostól táborba szállt. **Támár Imre.**

T e m e t ő b e n .

Szőnyeggel beterítve
Mindannyi sirhalom,
Mindegyiket virágos
Sátornak gondolom,
A melynek bensejében,
Homályos éjszakán,
A hősök szenderegnek
Az életharcz után.

Nagy volt a harez, a melyet
Át kelle küzdniök,
„Igazság” volt a jelszó,
Kereszt a fegyverök.
Lelkők nem fáradott el
A harez tusáiban,
De testökön a súlyos
Fáradtság átka van.

De majd a hosszú éjnek
Lefolytán egykoron,
Az estbe nem merülő
Legifjabb hajnalon
Teremtő hatalommal
A kiált megszólaland:
S egy hős se fog maradni
Sátrában itt alant.

Föltámad a kereszttel
Küzdendő végesatát,
Leverni a gonoszság
Irtózatot hadát;
S a győzöt átkarolja
Krisztus a fővezér —
A győzöttek csapatja
Sütét pokolba tét.

Erődi.

A z I s t e n j ó s á g a .

— Beszély. (Vége.) —

Itt a Rosiér szeméből kihulló könyveket megara-nyozák a leáldozó nap biborszínü bucsusugarai; s némi szünet után így folytatá tovább beszédét:

— Sok bút szereztek nekem ezen undok tet-teim, csak a halál fogja bánatom eltörölni. Ha majd többé nem leszek, imádkozzál érettem.

— De visszatérek beszédemre, szólt ismét Rosiér, az elbeszélés elejtett fonalát fölvevén — a rabszolgák-kal együtt többször saját gyermekeimet is eladtam. — Jóságaim igazgatója arra törekedett, hogy indulatai-mat felköltse, szenvedélyeimet fölláztassa, s én részem-ről nem iparkodtam azok vad rohamát fékezni. Később nőülmi is akartam, de ő lebeszél; ez ember már ek-kor lerázhatlan igámmá lett, mert úgy tartottam tőle, miként fél a vétkes gyermek szigorú atyjától.

— E félelem gyenge rezgő fényt vetett lelkembe, s lelkismeretem fölébredt. Kerestem módot, hogy szo-moru helyzetem elviselhetlen bilincseit széttörhessem, s eddigi gonosz életemmel szakithassak; de nem volt

elegendő erőm s bátorságom, hogy lenyügöző viszo-nyaim hatalmából magamat kirántsam.

— Történt, hogy egyik esti vadászati készülétek után a jövő nap édes ábrándjai között akarám maga-mat elaltatni; de ez sehogy sem sikerült, végre fel-keltem és felöltöztem. Szívarra gyujtva a kertbe men-tem, hol hosszas nyomorult multam feletti elmélkedé-semből zörej s dobogás ébresztett fel, mire figyelmes lettem. Lépteket hallék közeledni, s halk beszélgetés között mellettem vonultak el, s én a következőket hallám:

— Paul! te elárulsz minket, itt láttam valami szivartüzhöz hasonló fényt; de vigyázz, mert golyóm Rosiér helyett a te agyadat zuzza szét.

— Hallgass te átkozott, szóla most lassu, de ért-hető hangon felügyelóm, ki járna most itt, hihetőleg valamely fénybogár volt a te szivartüzed. Holnap ilyen-kor e helyen, társak!

— Ezek hallása után ablakomhoz kusztam, s ha-

lálveriték között kapaszkodám fel, s néhány pillanat múlva hallám a mellékszoba ajtaját kinyitni; a titok most feltárult szemeim előtt teljesen, felügyelőm lassu léptei ajtóig közeledtek, én szokás szeriut hortyogni kezdtem, s cézóm sikerült. — ő eltávozott.

— Másnap, hogy minden gyanut elhárítsak, kimentünk vadászni egyik rabszolgám által kísérve, ki vezetőnk is volt. Meszsze az erdők sűrűjében elfáradva, s eltikkadva a mint egyik szikla oldalán haladánk, szolgám elmaradt, majd egy zuhanás ébreszte fel merengéséből, s im Paul az én barátom eltűnt; esése vérrel festé a hegy sziklaoldalát; ugyanezen pillanatban rabszolgám megragadá karjaimat, s egy rántással kezében villogtatá az öldöklő fegyvert.

— Hallgass ide — mondá rettentő hangon, s szikrázó szemeit reám lövelé — hallgass ide te ur, s egy szolgálta előtt hullj a porba, gonoszságod a nagy Lény megelégette és engem küldött gonosz fejed fölött ítéletet tartani. Ti jónak mondjátok Istenteket, imádkozzál tehát hozzá lelkedért; ha azokra tanított, miket te teszesz, ugy nem lehet ő jó, ugy nem fog rajtad könyörülni.

— Még egy pillanat! Értesz? s elveszed méltó jutalmát gonosz tetteidnek. Atyámat, ki előregedett, betegesen elűzted, ki néhány nap múlva végképen elgyengülve meghalt. Nőmet minden rimánkodásom daczára eladtad. Leányomat aljas szenvedélyednek áldoztad fel; most is előttem lebeg ártatlan képe, midőn utolsó sohaját karjaimon kiadta. Hah átkozott, nem elég ez? s rémségesen összeszorítá fogait, s a halált okozó eszközt fejem felé irányozá. — En összerogytam.

Most Rosiér elhallgatott, majd az égre emelvén tekintetét, s arca a bánat és hála kettős érzelmétől tündöklött.

— Istenem! — folytatá tovább — hála neked, hogy véghetetlen irgalmad és kifogyhatlan jóságod könyörült már-már elveszett lelkemen. — Anyám, anyám!! te esdéd ki számomra a megmentés kegyelmét, hogy bűneimet megbánva, egykor örömeidet velem megoszthasd.

— De halld tovább kedves atyám, barátom és vigasztalom: mily irgalmas az Ur! Midőn föleszméltem, egy sziklaüreg mohágyán a rézbőrűek egész seregétől körülvéttetve találtam magamat. Most egy tisztes őszbeborult Isten szolgája közeledett felém, s megfogván kezemet így szólita meg: „Kedves fiam!“ ezen szavak nem téveszték hatásukat, lelkem mélyéig hatottak, s én felindulva kérdezém: „Hogyan, te egy bűnös-höz és gonosztevőhöz ily bizalmasan szólhatsz? Nemde te is azon jezsuiták közül való vagy, kik a nép bujtogatására itt maradtak, mert hisz öltözeted arra mutat? Rajta tehát, dobj engem nyomorultat híveid martalékául, végezzetek velem e helyen, ugy sem lát itt senki, s gyönyörködjete kinjaimban, mert már nem vagyok alélt! Megkísérlettem fölemelkedni, de fejem szédült, lábaim inogtak, s a fájdalomtól elnyamatva visszahanyatlottam nyugágyamra. E percztől fogva kezdtem belátni, hogy környezőim irántami részvét- és szeretettől vannak áthatva; mert láttam, mint indultak meg egész a könyekig testi kinjaim

és lelki vakságom fölött, s tapasztalám szeretetteljes ápolásukat, s szives kész szolgálatukat.

— Ugy hiszem helyén lesz, ha megemlitem, hogy azon öreg pap, egy itt maradt Jézustársasági atya volt, s ki a szegény elhagyott benszülötteket táplálá az Ige kenyérével; ő szolgáltató ki nekik a hit malaszteszközeit. Ő volt megmentőm s orvosom, sőt lelkemet is ő szabadítá meg a kárhozattól. A sziklaüregben mintegy két hétig voltam ágyhoz szegezve, s ezen idő alatt, szívem keménysége fölolvadt a hit jótékony melegétől, az üdvözítő tan fénye elűzte a bünöközta sötétséget, undok életem iszonyúságai mint szörnyek jelentek meg szemeim előtt, s most az Isten irgalmassága és szeretete bánatra indítá szívemet és megmenté lelkemet a kétségbeeséstől.

— Tizennégy nap után kívánszorogtam e sziklaüregből, egy magas hegyek s sziklaktól övedzett völgyben látám jóltevőmet, körülte számos benszülöttet, és a többi között, azon rabszolgámat ki majdnem gyilkosom lett, s mellette láttam általam eladott nejét is, ki így szólt a lelkészhez:

— Atyám! távolítsd el őt tőlem; mert elhagyta azon hitet, melyre tanítottott, már megkeresztelték volna, de lelkével mit sem gondolt. — Azután férjéhez fordulva így szólt:

— Gaujo! kezéd vértől piroslik, s addig nem fogsz illetni, míg azokat a szent kereszttség vizében meg nem mosod.

— Ezek után az öreg egy a sziklába kivágott szószékről megható beszédet mondott az Isten irgalmáról, s midőn leszállott, én lábaihoz borulva könyörögtem bűneim boesánatáért. — Másnap a sziklai kápolnában, szolgám megkeresztelése után, a legméltóságosabb Oltári-szentséget magamhoz vettem. — Birtokomra visszatérve rabszolgáimnak hosszas kimaradásom fölötti örömiük szomorúság- és bánatra változott; de csakhamar fölvidítám őket, s megnyugtatám szívöket. Elmondám, mi történt velem, s öök most örömkönyes szemekkel jövének kezeimet és lábaimat esókolni.

— Az új megkereszteltől, ki felügyelőmet a mélységbe taszítá, megtudám, hogy egy öreg ősz férfiú, az említett áldozár fekete ruhában a bokrok mögől azon pillanatban lépett elő, midőn én térdre esve a halál áldozatának hívém magamat. Rabszolgám elejté fegyverét, mert a nagy Lénynek tartá őt, én pedig a mélységbe zuhantam. Barátom, az áruló és hitszegő hasonlóképen a mélységbe esett azonban nem adta ki lelkét azonnal; az Isten szolgájának még elég ideje volt, hogy az isteni bíróval kiengesztelődve, ker. módon mult ki.

Szünet állott be. A lenyugvó nap buesusugarai megaranyozák Sierra csucsait és eltűnt. Az esti szellő lengeté a két rokonérmű fürteit, s a Sierra magas csucsán büszkélkedő templom tornyáról andalítón szólt az esti „Ave Máriára“ hívó hang. A szerzetes eltávozott. Rosiér pedig a hazatérő munkások elé sietett.

A multban rabszolgái, most mint szabad munkások gyültek háza körül össze, s napszámukat Gaujo által osztató ki, kit jószága felügyelőjének nevezett ki.

Kedves olvasóm! hogy ezen történetesekét megérthessed, a következőket kell tudnod. Rosiér az eddig mondottak előtt több évvel ugyan, de már megtérése

után, a mint sebeiből kigyógyult, bizonyos délután maga körül összegyűjté rabszolgáit, s ekképen szóla hozzájuk :

— Fiaim! eddig úgy bántam veletek, mint barokkal, s gyönyörködtem szenvedéseitekben; úgy tekintelek titeket, mint élő gépezeteket; bocsássatok meg kegyetlenségeim- és durvaságaimért; s hogy vadságomat némileg jóvá tegyem, ezennel ünnepélyesen kijelentem, hogy mindannyian szabadok vagytok, s mint szabad munkások nálam maradhattok; minden családnak külön lakása lesz, melyet mint tulajdon birtokot mindenkoron sajátjának nevezhet, azonfölül birtokomból kijelölök mindenkinek örökségül bizonyos terjedelmű földet, és munkátokért méltányos napi bért fogtok kapni. — Kinek pedig ajánlatom nem tetszenék, annak ismételve mondom, hogy szabad, s Isten nevében kedve szerint mehet jobb szerencsét próbálni.

A szegény rabszolgák hálálkodva örömkönyek között adtak hálát Istennek és mondtak köszönetet uruknak.

Nem távozott közülök egy sem, sőt később számosan jöttek az ültetvénybe, munka- s nyugalomért. Ültetvénye többet jövedelmezett, a munka jobban haladt, úgy hogy Rosiér e félsziget leggazdagabb birtokosa lett.

Még néhány évig élt Rosiér e félszigeten, s miután előregedett, felosztá birtokait munkásai között, a legnagyobb részt Gaujonnak adta, s egyszersmind utódának is kinevezte. Miután övétől elbucszott, egy Európába induló hajón — örökre eltávozott.

* * *

Délnyugati Franciaország L— város kikötőjébe egy Kaliforniából kincseket és ezukrot szállító hajó érkezett; de a városban pusztítva dühöngő dögvész miatt nem szálltak ki a jövevények; csak egy ladikban közelédék a kapitány egy ősz férfival a part felé; a part-hoz érkezve az ősz férfi kiszállt, a kapitánynyal bucsuzásul kezet szorított és eltávozott.

A város sirkertjében dolgozott még az esthomályban a sirásó, munkáját végezvén hazafelé indult, midőn füleit fájdalmas hang úté meg.

— Anyám! bocsáss meg fiadnak, ő megbánta bűneit, kiengesztelődött Istennel, s lelke most már csak Teremtőjéhez kívánczik, hol ismét látjuk majd egymást. Oh anyám . . oh . . Istenem.

E szavak rezgék át a levegőt; a sirásó a hely felé indult, honnan a hang jött, s egy cзыprusfa alatt egy őszbeborult öreget talált, ki megmeredt karjaival erősen átölelve tartott egy emlékkeresztet; fölemelé de az holt vala.

Most vállaira emelvén a testet: „Ez is a kolera áldozata“, mormogá magában, s egy már kiásott sirba helyezé.

Virrasztó emlék nem hirdeti Rosiér hamvait. Elenyészett ő; de a hálás Todos santosi nép még most tisztelve emlegeti nevét.

(Az egri növ. papság irodalmi iskolájából)

Sturman Gyula.

A katolikusnak mint választónak kötelessége.

Nem tartozik lapunk köréhez politikával foglalkozni. Nem is teszszük. Azonban a polgár kötelességei nem ritkán mélyen belenyulnak a vallásos életbe is. És az ilyen kérdésekhez hozzászólani nemcsak jogunkban áll, hanem kötelességünk is. Fölötte sok függ attól, milyen lelkületű férfiakat választunk a község, a megye hivatalnokainak; sok függ attól, igazán katolikus érzelmű képviselők ülnek-e az országházban. Ketteler, a híres mainzi püspök elég fontosnak találta e tárgyat arra, hogy róla híveihöz a templomban szóljon. Egy tartalomdus beszédét a derék veszpréme gyházmegyei papok magyarrá is fordították, és „A katolikusok álláspontja és kötelme“ cím alatt ki is adták. — Ezen füzetből kivonjuk azt, mit Ketteler püspök a választásokról mond :

„Tartozunk mi kötelmeinket teljesíteni mint polgárok, mint állami s községi hivatalnokok, mint egyszerű emberek, szóval tartozunk ezt tenni bármilyen állásban legyünk is. A valódi keresztény bár mely életpályán legyen is, először és mindenek előtt keresztény. Az első eskü, melyet az ember esküdött, a kereszttségben tett fogadás, melynek semmi későbbi eskü nem tétethetik eléje. Az első hivatalbeli szolgálat, melyet az ember elfoglal, Krisztus szolgálata; semmi más szolgálat miatt rövidséget nem szenvedhet s nem is szabad szenvednie. A ti általános polgári kötelességeket mindenek előtt a választásoknál tartoztok tettelegesen. A községi, iskolai tanácsnak, országgyűlési követek stb. választása nem csak jog, hanem mi több, kötelesség is. A ki kötelessége ellenére a választásban részt nem vesz, vagy pedig ro-

szul választ, oka lesz annak, hogy a községben, vagy országban bizonyos megválasztott egyén rossz befolyást gyakorol, s így Isten előtt felelős is lesz mind azon károkért, melyek ezen befolyásból származnak. A ki bizonyos embernek kést ad kezébe, tudván, hogy az azzal mások meggyilkolására vissza fog élni, maga is gyilkos. A ki a tolvajnak kulcsot ad, s tudja, vagy legalább tudnia kellene, hogy az a kulcsot tolvajlásra fogja használni, maga is tolvaj. Ugyan ez áll minden választásra nézve. Ha te gyávaság vagy restségből nem választasz, úgy felelős vagy Isten előtt mindazon rosszért, a mely abból származik. Mint keresztény és polgárnak kötelességeddé van téve a községi választásnál csak azt választani, a kiről te, mint értelmes ember meg lehetsz győződve, hogy hivatalát a község valódi jólétének előmozdítására, nevezetesen az erkölcsiség és vallásosság emelésére fogja használni, és pedig vagy azért, mivel magad azt jól ismered, vagy mivel őt neked oly emberek ajánlották, a kiknek ítéletére biztosan épithetsz. Ha másképp választasz, ha választásod által csak bizonyos befolyásos egyéneknek kedvét és pártfogását akarod megszerezni, ha csak saját érdekeidet tartod szeméid előtt és nem a községét, ha te ugyszólván anyagi érdekedet a magad és a község szellemi érdekeinek eléje teszed, ha te oly egyént választasz kitől bizonyos oknál fogva félhetsz, hogy ő vallásodat megsérti, hogy ő a kéjelgést, erkölestelenséget a községben előmozdítja, hogy ő mint iskolafőnök közre fog működni a szegény gyermekek lelkeinek megrontására, ha ezt azért teszed, mivel előnyt vagy hasznot vársz: úgy ép oly keresztény-

telenül, mint erkölestelenül eselekszel. Ily formán nem a községről gondoskodik, hanem a legaljasabb önzés szellemében tenmagadról és bizonyos mértékben nyereségért eladod a közönségnek igazi jólétét. Egészen ez áll p. o. az országgyűlési követek választásánál is. Hányan hanyagolták el a katolikusok közül e tekintetben legnagyobb és legszentebb kötelmeiket vagy az által, hogy épen nem, vagy hogy rosszul választottak. Így történt, hogy a vallásnak legnagyobb ellenségei az országgyűlésbe jutottak, hogy bizonyos párt azon látszatot tudá megszerezni, mintha ő a népet helyettesitené, a melylyel azonban nem is tartotta méltónak közlekedni, s így történt, hogy a legveszélyesb törvények végrehajtottak.

Különösen a választásoknál lehet látni, mikép minden állítólagos szabadság religió nélkül hazugsággá válik. — Csak vallásos nép képes erkölesös alapelvek szerint választani. Ez világos. Hol nem erköles-vallásosan történik a választás, hol a választók nem öntudat, nem benső meggyőződés szerint választanak: ott az egész államszerkezet — a mennyiben egy szabad és népszerű kifejlést ábrázol — koholmány; ott az állítólagos népképviselet nem más pártképviseletnél, mely nem ritkán aljas és gyalázatos szenvedélyek képviseletévé fajul. Nem ismerem semmit, mi az állítólagos előhalálást, állítólagos műveltséget és az állítólagos népszabadsági kifejlést az ő semmiségében és kivihetlenségében oly élénken állítaná elő, mint ezen választási pártmozgalmak a legtöbb országban. — Ki a választás erkölesi elveit megingatja, az nem csak minden szabad kifejlést nyom el alapjában: hanem megbecsteleníti s lealacsonyítja egyszersmind ugyan akkor magát a népet is. Már az utak és módok is, melyek szerint ezen állítólagos néparátok a választásokat eszközlik, elég bizonyosságot szolgáltatnak arra, hogy ők azon népet sem nem szeretik, sem nem becsülik, hanem mint otromba tömeget érzélik, önérdekeik előmozdítására használják fel, s mi több! bennök az érdek és szenvedély esirait ápolják. Épen így alacsonyítják le a népet mindazon kormányformák és államférfiak, kik a választás erkölesös alapját veszélyeztetik; mit maga az élet szükségényszere sem igazolhat. Ebből láthatjátok szerettem! mily rutak és lealacsonyítók mindazon divatos választási izgatások, és mennyire megbecstelenítő rátek nézve, ha általok elragadtatni engeditek magatokat. Csak a kereszténység nevelhet fel erkölesös és szabadon választó népet. Hol ez nem működik, ott a választás és népképviselet csak ámitás, s a kormányt — ezen üres alakoskodást — valamely népzogató fogja kezeibe ragadni, nem a nép erkölesiségének hasznára, hanem saját és személyes érdekeinek a képviseletévé általi előmozdítására. Töltsétek be tehát kötelességeiteket e nagy harezban, mint keresztény polgárokhoz illik, választatok a lelkiismeret szava szerint, és ne tőrjétek, hogy bármely párt önérdekeinek eszközeül használjon fel benneteket. Leginkább lealacsonyító pedig e tekintetben az, midőn a gazdag emberek a szegény emberek lelkiismeretét megvásárolják. Ekkor „az ily tőzsérek erszénye lesz a szegény nép lelkiismeretévé.“

Arany szavak, melyeknek kivált a választások előtt át és atolvasását buzgón ajánljuk.

Irodalom.

I.

Bibliai történet.

Schmid Kristóf után szerkeszté Huszár Károly. Nélkülözhetlen kézikönyv lelkipásztorok, hitelmezők, tanítók stb. számára.

A bibliai történet házikönyvül szolgál szülők- s gyermekeknek, mivel sok család történet fordul elő benne, az első emberektől fogva a názáreti szent családig. — Az Isten legjobban tudta, minőnek kell egy tan- és olvasókönyvnek lennie, az emberi nemzet sokkal nagyobb többsége számára. Tudományos értekezletek helyett csupa történeteket adott, és azonfölül még szent énekeket, emlékmondatokat és leveleket, melyek azonban ismét a történetre vonatkoznak.

Azt mondja szent Pál apostol: „Az Istentől ihletett irás hasznos a tanításra, feddésre, dorgálásra, az igazságban való oktatásra, hogy tökéletes legyen az Isten embere, fölkészülve minden jó eselekedetre.“ II. Tim. 3. 16—17. Szent Pál az egész szentírásról mondja ezt, tehát vonatkozik e szentírási kivonatra, vagyis „Bibliai történet“-re is. Ezt én mind a templomi, mind az iskolai tanításokban több évekig legnagyobb sikerrel használtam. A gyermekek, felnőttek egyforma figyelemmel hallgatták előadásomat s évek mulva is híven visszaemlékeztek reája. Tapasztalám s meggyőződtem arról, hogy a ki hatással és üdvösen akarja előadni a szent történeteket, Schmid Kristóf „Bibliai történetét“ nem nélkülözheti. Miért is kimondhatlan hasznossága tekintetéből legközelebb magyar nyelven Isten kegyelméből közrebocsátom. Az egész munka két kötetben 40—45 iven fog megjelenni, az első kötet az ő, a második az új-szövetséget foglalja magában. Hogy pedig a nyomtatandó példányok száma körül tájékozhasam magamat, felszólítom Krisztusban szeretett paptársaimat stb. sziveskedjenek esupán jelentkezni a „Bibliai történet“-re, mely annak idejében mindegyiköknek meg fog küldetni s két forintban megállapított árát az átvételkor az illető postán fizethetik le.

Székesfehérvárott Deczember 10-én 1868.

Huszár Károly, papnöveldei hittanár.

II.

Történetekkel felvilágosított egyházi beszédek, minden vasár, s ünnepnapra.

Szerkeszté Huszár Károly, papnöveldei hittanár, szent-széki ülnök és zsinati vizsgáló. Harmadik évi folyam. E folyamban mindegyik szent beszéd rendszeren csak két-három lapot foglal el, utána külön választva következik két-három ritkán négy történet, melyek közül tetszés szerint lehet egyiket vagy másikat kiválasztani és alkalmazni, de a beszédek minden megzavarása nélkül el is maradhatnak.

A szerkesztésben e gondolatok vezéreltek: 1) Miután korunkban mindegyre esökken a hit, hitünk igazságait egyszerűen és nyugodtan elő kell adnunk. 2) Miután sokan feledik állásuk kötelességeit, holott igen fontos dolog, ezeket jól ismerni: többször kell azokra figyelmeztetni az illetőket, kik az ily tanításokat magukra veszik; nem mondhatják, hogy nem nekik szólnak. 3) Rá kell mutatni korunk hibáira és bünéire, melyek férgeként rágódnak a társadalom jólétén, s mind a családok- s községek-, mind egyesekben borzasztó pusztítást visznek végbe. 4) Nem elég csak szólni a keresztény életéről, hanem meg is kell mutatni, mikép juthat el arra az ember Isten kegyelméből. 5) Főkép a falusi nép forgott előttem; ennek körülményei és lelki szükségégei szerint választám a tárgyakat, és úgy irtam, hogy mindenki megérthesse. Duzzogó iskolai tudományosságot, mesterséges szójátékokat, hosszadalmas körmondásokat senki sem talál beszédeimben. Az ily beszédek szerintem olyanok mint a tüzijátékok, melyek míg

égnék, nagy zajt és figyelmet keltenek, de ha egyszer elégték, füstnél és elhmvadt papírnál egyéb nem marad belőlök. Egyszerű gondolat, egyszerű nyelv vonul át beszédeimen.

A történetek száma 186.

A ki bérmentett levélben megkeres, a harmadik évi folyamat azonnal póstán bérmentetlenül megküldöm számára oly formán, hogy 1 fr. 50 krnyi árát a könyv átvételekor az illető póstán fizetheti le. E munka 75 egyházi beszédet foglal magában. Bolti ára 2 forint. — A második évi folyamból, mely 80 beszédet tartalmaz, még egy-két példánnyal szolgálhatok 2 forinton.

Székesfehérvárott, december 10-én 1868.

H u s z á r Károly, papnöveldei hittanár.

Apró tanulságos történetek.

1. A ribiszke.

Egy kertésznek kertjében pompás ribiszke-bokrok voltak, melyek szép piros gyümölcse csakugy ragyogott. A kis Gáspár belopózott a kertbe azon szándékkal, hogy a ribiszke-bokrokról esípegessen. Épen kiterjeszté kezét a mosolygó gyümölcs után, mintán sajátságos hangok üték meg fülét. Azt vélé, hogy valamely veszedelmes állat van a bokorban elrejtve, s ill' a berek, kereket oldott. Azonban épen a kertésznek esett kezeibe, ki a kis tolvajt komolyan megdorgálta. Végül pedig mosolyogva feje hozzá: „Egyébiránt az a borzasztó állat, mely elől te tapasztalatlan gyermek megfutamodtál, nem volt egyéb zöldbékánál.”

Kiben ninesen jó lelkismeret
Az béka előtt is reszket.

2. A mogyoró.

A kis Peti hugával, a kis Linával a mogyoróba ment, s mindkettő meglehetősen megrakottan tért haza. „No most játszunk”, mondá Peti. Alattomban egyik kezébe mogyorót vett, másik kezét ennek föléje tartotta s kérdé: „Találd el fönn-e a mogyoró, vagy lenn?” Lina eltalálta s Peti odaadta neki a mogyorót. Lina aztán Petitől kérdezte, s mintán a fiu nem találta el, mogyorót adott neki. Ez a játék tetszett a leánykának; de már többé nem tudta eltalálni, hogy melyik kézben van a mogyoró. Ellenben Peti majdnem mindig eltalálta. — Az anya, ki tanuja vala a gyermekek játékának, csakhamar észrevette, hogy Peti hugát megcsalja; mert, ha Lina azt mondta: „fönn”,

Peti hamar az alsó kézbe bocsátotta a mogyorót, s mutatta, hogy felső keze üres. Ha ellenben Lina azt mondta: „lenn”, megtartotta a mogyorót a felső kézben, s kinyitotta alsó kezét, mely üres volt. Ezen esalás miatt az anya keményen megdör gálta Petit, megparanassolta neki, hogy a nyert mogyorót adja vissza hugának, és még a többit is elvette tőle. Sirva mondá Péter: „Néhány mogyoró miatt nem érdemlem meg e szidást!” De az anya így válaszolt: „Nem szabad másokat egy mogyoróért sem megcsalni, s ha megengedném, hogy mint gyermek mogyoróban esalj, mint felnött, könnyen másokat forintokban fognál megcsalni.”

Ki mint kicsiny, kicsinyt végez hiven,
Mint nagy, nagyokban szintugy hiv leszen.

3. A baraczk.

A kis Vilmosnak meg volt tiltva a kertben virághoz vagy gyümölcshöz csak hozzányulni is. — Egykor közel a kert fala mellett egy fa alatt gyönyörű sárgapiros baraczkot látott. Hirtelen fölemelte és beleharapott. Azonban jóíz helyett szájában egyszerre a legnagyobb fájdalmat érezte. Az édes gyümölcsben néhány darázs volt, s ezek száját, ajkát úgy megszariták, hogy néhány napig semmit sem ehetett.

Oh ne kövesd vakon tenvégyadat.
Mert kéjt ígér s fájdalmat osztogat.

4. A szilva.

Katalin egy fa alatt szép szilvát látott. Azonnal fölemelte s beleharapott. De azon pillanatban kiköpte. „Pfüj, mondá, e szilva férges, ki kellene vágni az olyan fát, mely ily rozsz gyümölcsöt hoz.” De anyja így szólt: „Bohó gyermek! ez nem volna okosság. E fán sok ezer ép, jó szilva terem; hogy az az egy férges volt, annak nem is a fa az oka. Mégis sok ember úgy tesz, mint te. — Ha valaki ezerszer tesz velök jót, s csak egyszer ejt oly szót, mely nekik nem tetszik, már megharagusz-nak. Az ilyen emberek gyakran egy hibás tett miatt elítélik az egész embert, noha tudják, hogy ezek más alkalommal jót tettek. Ugy ítélnék ezek, mint te gyermekem! Valóban mondhatni:

Jaj a fának! — lehet jó és bármi szép,
Ha egy gyümölcsét fereg rágta szét!

M i u j s á g ?

— A felséges udvar, mint hallani, e hó 25-dike körül jő Budára.

— Ő szentsége a pápa az új évkor nála tisztelettel franczia tiszteteknek ekként válaszolt:

„Mindig szerencsésnek érzem magam, midőn oly hadsereg tisztjeit fogadhatom, mely világi hatalmammak és népemnek oly kitünő szolgálatokat tett, és a mely, ha alkalom ajánlkozik, nem kételkedem, e szolgálatokra ezután is kész lesz. Ezen érzelmeikkel áldom meg önöket, uraim, távollevő társaikat és az önök vezénylete alatt álló derék katonákat. — Ujra megáldom Franciaországot is, melynek oly nagy szerep jutott a világban, midőn a pápaságot védelmezi; megáldom fölséges fejedelmét,

ki önök hazáját kormányozza, a császármöt és a császári herceget.”

— Esztergamból írják: Az új év napján Wenckheim báró belügyminiszter ő n. m. lga személyesen hozá meg Simor János ő herezségének legforróbb üdvözlétét; meglátogatván ez alkalommal egyszersmind a megyeház leégett helyiségeit, a ft. káptalan beeses kinstárát és a papnöveldet, a nagy számmal összegyűltek lelkes éljenzései közt.

— Báró Eötvös cultusminiszter ő excja e hó 4-dikén a feldeáki kath. tanodát látogatta meg, s oly jelesnek találta, hogy akként nyilatkozott, miszerint „bár Magyarországbán minden néptanoda olyan állapotban lenne.” A miniszter urnak

talán személyes tapasztalás útján alkalma lesz meggyőződni, hogy a katolikusok tanodái épen nem oly rosszak, mint némelyek hirdetik. — Ft. Oltványi Pál pápai kamarás, Földeák jeles lelkésze ez alkalomból a tanoda javára ezer forintnyi alapítványt tett le, oly czélből, hogy ennek kamatai a szegény tanoncoknak ruhanyomtatás vásárlására fordittassanak.

— Hála felirat. A munkácsi egyházmegyei szentszék a m. k. vallás- és közoktatási miniszterhez, az ungvári papárva felnevelésért hála feliratot intézett.

— Funk Károly budai Krisztinavárosi plébános f. h. 6-án reggel 4 órakor, 53 éves korában jobb létre szenderült. E jeles férfi haláláról nem csak a város, hanem az egész egyházmegyei papság nagy fájdalommal s megilletődéssel értesült. A temetésnél minden rend- és rangot képviselve láttunk a résztvevő közönség közt. Jelen voltak mélt. Lipovniczky István püspök, nsg. Szabó Imre, a budapesti papság közül, kik csak jöhettek, világiak ugyint szerzetesek, és a hívő közönség mintegy három ezret képviselő száma. Az egyházi gyászszertartást ft. Ráth József budavári plébános és prépost ur teljes szolgálat mellett végezte.

— A lipótvárosi templom építéséhez. A lipótvárosi bazilika építő bizottmánya a negyedik még fel nem épített templom tornyának elkészítésére 25,751 frnyi költséget utalványozott, a tornász kiépítésére pedig 2188 frtot. Mint egyttal értesülünk, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium, a bazilika mind a négy tornyát kupolával szándékozik ellátni, miáltal azok mindenetre pompásabb alakot nyernének.

— Egerben épen most jelent meg a sokak által régen várt „Énekkönyv“ magyar és latin egyházi énekek és imák gyűjteménye, a kath. tanuló ifjúság számára. Négyes hangjegyekre téve kiadták: Zsasskovszky Ferenc és Endre. Harmadik tetemesen bővített kiadás. A szerzők tulajdona. Egerben az érseki lyc. könyv- és könyvnyomdában. 1869. Ára 1 frt 20 kr. o. p. Megrendelhető az egri nyomdában, a szerzőknél, és könyvárosi uton. — Jó lenne Pestre is küldeni példányokat, miután e mű itt gyakran kerestetik.

— A magyar gazdasszonyok egylete elnökét, Damjanics János özvegyét, újévi ajándéknak, az egyleti árvaleánykáknak egy csoportban összeállított és keretbe foglalt arcképeivel lepte meg, mit Damjanicsné meghatva s forrón köszönve fogadott.

— Az ezredek elnevezéseinek megváltoztatására, mely mihelyt az ezredek hazánkba visszatérnek, eszközöltetni fog, Andrassy Gyula gr. honvédelmi miniszter tette a kezdeményezést, kiemelve, hogy kiválólólag a magyar ezredek tulajdonosai gyanánt a német államok fejedelmek s a magyarok legnagyobb ellenségei, mint a muszka ezár, s Jellasiés bán s ez utóbbiak mint örökös tulajdonosok szerepelnek, ami a magyar hazafiaknak bizony nem igen hizeleg.

— Vasutépítők végleges engedélyért folyamodtak a következő vonalakra: — Lökősházától tiszai pálya-állomás mindenütt a kinstári pusztákon Kunágotának, Kováesházának vezetve Mezöhegyesen keresztül Makónát Szőregre (állami pálya); továbbá: Bajától Szabadkára; valamint: Nagy-Kikindától N. Beeskerekre, esetleg Panosovára egyfelül, Ujvidékre másfelül. Ezen összekötő vonalak a fővonalakkal egyenlő széles

vágányra, valamivel könnyebb rendszerrel és olesó felépítkezéssel fognak építettetni.

— Erőditések. Az osztrák-magyar monarchia, nevezetesen Magyarország észak-keleti határát s első sorban Eperjes nagymérvben szándékoznak megerősíteni. Eperjes azon pont, hol a nyugati Gallicziából Magyarországra vivő utak egymást átszelik; azon pontot nem lehet mellőzni s míg egy részről fedezi Felső-Magyarországot, másrészt természetesen támpontja egy Gallicziában, Krakó és Lemberg között működő hadseregnek. Az 1849. évi hadjárat tapasztalatai Eperjes fontosságát is kimutatták, mert a Magyarországra betörő muszkák valamennyien ezen pontnak tartottak s ott egyesültek hogy aztán a Tisza ellen működjenek.

— Jeruzsálemből írják: A sz. sír kupolájának bevégzése itt nem nagy örömet szült. A kupola teljesen nem kész ugyan; de a belső díszítmények be vannak végezve; a festés el is távozott már. Részünkről a festvényekről nem nagy dicséretet mondhatunk. Mindenki azt mondja, hogy inkább már kávéházba vagy gözhajói szalonba, mint templomba valók. Még szomorítóbb az, hogy mellőzésével a nemzetközi megállapításoknak, melyeknél fogva mind latin, mind görög feliratok kizárandók valának, a muszka és franczia építészek a festvények alá a maguk és a festészek neveit tetették. A három művész közül kettő protestans; neveik akárhová jobban illenének, mint ezen legszentebb egyházba. Ezen eljárás ellen általános a panasz, s valószínűleg a latin, görög és örmény patriarchák tiltakozását fogja maga után vonni.

— Olaszországban egylet alakult „Katholikus ifjúság“ ezime alatt, melynek czélja szeretetfillérek által segíteni IX. Pius magasztos szegénységén, s reményt gerjeszteni benne a jövő iránt. Az egylet tagjai, valamint Olaszország egyéb katolikusi is a szeretet-adományaikból bejövendő összeget 1869. april 12-én, mint IX. Pius sant agneszi esodálatos megmentetése, és Gaetából való diadalmas visszatérésének emléknapján fogják a szent atya lábaihoz letenni.

— Beküldetett a ft. Somhegyi Ferenc tartományfőnöksége alatt álló magyar és erdélyországi kegyestanítórend névkönyve az 1857/8-ki tanévre. A rend 27 házában van 205 áldozár (köztök 11 arany-misés), 101 növendék, 28 ujonez növendék, 1 rendtárs, összesen 335. A rend kebelén kívül hivataloskodnak négyen. A vezérletők alatt tanoncok száma 8569.

— Légkocsi. Waylis nevű egyén érdekes találmányra nyert szabadalmat Angliában. Mely találmány nem más, mint süritett levegő által hajtott — kocsi. Minden föállomáson gőzgépek által eszközöltetik a lég süritése, s ily állapotban a kocsi tetőzetén levő két tartóba vezetetik, hogy innen aztán egy kis gépezetet és ezzel együtt a kocsit mozgassa. A két tartóban levő süritett levegő 10 angol mérföld távolságra tökéletesen elég.

— A tisztabuzára néve nem volt élet az üzletben, mert a kínálat hiányzott, az árak azonban tartották magukat, 88 fontos kelt 4 frt 80 kr., — 87 fontos 4 ft 75 kr., — 86 fontos 4 ft 55 kr., — 85 fontos 4 ft 30 kr., — 84 fton. Rozsra néve kedvező volt a hangulat, de készlet nem igen volt. Ára 2 ft 70—95 kr. között ingadozott. Árpát megint kivételre vásárolták, és 2 ft. 20, 25, 35, 40, 45, 60 kr. fizették. Zab nem részesült figyelemben. — Kukoriczában is esendes volt forgalom; ára 2 ft. 30—35 kr. között változott.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lipót-utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Nyomatott az „Athenaeum“ irodalmi és nyomdai társulat (ezelőtt Emich G.) nyomdájában; Pesten, Barátok tere 7. sz. — 1869.